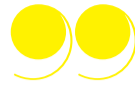

مرور تاریخ فرانسه نشان می‌دهد که تکفیری‌ترین نظام ارزشی در این کشور جریان دارد. در حقیقت، فرانسه نماد انواع تعارضات است و خط میان این تناقضات مرزهای آن است

اعتراض به دیکتاتوری مکرون در حاشیه جشنواره «کن»

هائیه شجاعی زند
نویسنده

جدید مکرون، حداقل سن بازنشستگی کشور از ۶۲ سال به ۶۴ سال افزایش یافت؛ مشاغل سختی همچون نظافتچی، باربری، پیشخدمت، آشپز و بسیاری دیگر از مشاغل سختی که برای کارگران باید تا ۶۴ سالگی ادامه پیدا کند و این از حد توان آنها خارج است. این خواسته کارگران، هفته‌ها است خیابان‌های فرانسه را به محل زد و خورد و آتش تبدیل کرده؛ اعتراضاتی که با وجود اعتصابات و ضرب و شتم‌های وسیع، همچنان از سوی مقامات فرانسوی بی‌نتیجه مانده است.

خروج از هالیوود

ریشه‌های ناآرامی در این جشنواره به مه ۱۹۶۸ می‌رسد. از آن روزی که ژان لوک گدار در جوانی به همراه رفقایش روی سن رفت و پرده سینما را پایین کشید و پشت تریبون رفت و گفت: «مسئله این نیست که در این شرایط فیلم دیدن را ادامه دهیم یا نه، مشخص است که باید نمایش فیلم را ادامه دهیم و هر چه بیشتر فیلم ببینیم، این هدف ماست اما مسئله الان نشان دادن همبستگی سینما با جنبش‌های دانشجویی و کارگری است که در فرانسه اتفاق می‌افتد... با یک هفته نیم تأخیر و تنها راه عملی برای این کار متوقف کردن فوری نمایش تمام فیلم‌هاست. من از همبستگی با کارگران و دانشجویان صحبت می‌کنم. در این شرایط نباید بنشینیم و از «تراولینگ» و «کلوزآپ» صحبت کنیم.» از همان زمان، جریانی در سینمای فرانسه راه افتاد که بعدها از آن به عنوان موج نئی فرانسه یاد می‌کنند. این فیلمساز انقلابی که سینما را از سیاست جدا نمی‌داند در دهه ۷۰ مهم‌ترین آثارش را با دیدگاه صریح سیاسی ساخت. فیلم‌های او مدلی از زندگی شورشی و اعتراضی را آموزش می‌داد که بعزم برخی، گدار را بخشی از جریان مدیریت شورش‌های شهری می‌دانند؛ مدلی از شورش که برای نظام حاکم کم‌خطرتر باشد. گدار که خود یکی از مؤسسان جشنواره است هنوز هم در هیأت مدیره یک صندلی دارد.

آخرین باری که فرانسه با تظاهراتی در این مقیاس مواجه شد، در سال ۲۰۰۴ بود که صدها هزار نفر به خیابان‌های کن آمدند و از تغییرات قوانین مزایای بیکاری که توسط دولت «ژاک شیراک»، رئیس‌جمهور وقت، ایجاد شده بود، خشمگین شدند. جشنواره کن از زمان حملات تروریستی در سال ۲۰۱۶ تظاهرات در امتداد محل برگزاری این رویداد را محدود کرده است. بر اساس تدابیر اندیشیده شده تا کیلومترها نمی‌توانند تظاهرات کنندگان به این رویداد نزدیک شوند.

جشنواره کن در حالی هفتاد و ششمین دوره خود را برگزار کرد که نگرانی عوامل اجرایی آن به حقیقت پیوست و موج اعتراضات علیه اصلاح حقوق بازنشستگی دامان این جشنواره را گرفت. جشنواره کن یکی از تبلیغاتی‌ترین رویدادهای فرهنگی فرانسه محسوب می‌شود که هر ساله تعداد زیادی از اهالی رسانه و هنرمندان را به سمت خود جذب می‌کند. این بهترین فرصت است تا درست زمانی که چشم جهانیان به این سمت متمرکز شده، معترضان فرانسوی پیام خود را به جهان مخابره کنند. آنها تلاش دارند با ایجاد تجمعات اعتراضی در حواشی این جشنواره روی دوربین‌ها را به سمت خود بچرخاند بلکه در میان رنگ و لعاب جشنواره کن، کارگران هم به چشم بیایند. در این اعتراضات که با خشونت همراه بوده، مقامات محلی کن، دستور ممنوعیت تظاهرات را در محدوده وسیعی از اطراف کاخ جشنواره صادر کرده‌اند؛ دستوری که بر عصبانیت معترضان افزوده و اعلام کرده‌اند، در طول مراسم جشنواره ساکت نخواهند بود. بر خلاف تلاش‌های مقامات فرانسه، تظاهرات علیه قانون بازنشستگی دولت مکرون به نزدیکی فستیوال فیلم کن رسید. گروه‌های زیادی از اصناف و مخالفان لایحه بازنشستگی فرانسه خود را به کن رسانده و در این منطقه تظاهرات کردند.

روز جمعه، مقابل مهم‌ترین هتل کارلتون اعتراضی صورت گرفت. کارگران بیمارستان با اعتراض در محوطه خصوصی این هتل، این ممنوعیت‌ها را دور زدند. هتل لوکس تاریخی کارلتون یکی از قدیمی‌ترین هتل‌های کن که در طول جشنواره هنرمندان زیادی در آن اقامت دارند، شاهد این اعتراضات بود. کارگران که به جمع آنها، میهمانداران و خدمه هتل هم پیوستند، پرچمی در دست داشتند که روی آن نوشته شده بود «نه به اصلاحات بازنشستگی».

توماس گاستم، یکی از تظاهرکنندگان گفت: «ما با اصلاحات بازنشستگی مخالفیم که باعث می‌شود بسیاری از مردم در حالی که کار می‌کنند، بپیرند.»

نخستین اعتصاب سراسری فرانسه در اعتراض به قانون جدید سن بازنشستگی در ۱۹ ژانویه برگزار شد که در آن روز، بیش از نیم میلیون نفر در مخالفت با افزایش سن بازنشستگی به خیابان‌ها آمدند. بر اساس قانون بازنشستگی

از دیگر حواشی این جشنواره موضوع اعتصاب نویسندگان آمریکایی است. انجمن نویسندگان آمریکایی که فیلم‌های متعددی را در این جشنواره دارند، نزدیک به دو هفته است که در حال اعتصابند. آنها به دنبال دستمزد بهتر، رسیدن به امنیت شغلی در برابر هوش مصنوعی در نوشتن فیلمنامه چند ماه است که دست از کار کشیده‌اند. این کناره‌گیری موضوعی است که در جریان کنفرانس‌های مطبوعاتی متعدد در کن به آن پرداخته شده است. حتی اعضای هیأت داوران از اعتصاب نویسندگان آمریکایی در روز افتتاحیه جشنواره حمایت کرده‌اند.

روز پنجشنبه، اتین هاوک پیراهنی را به تن داشت که روی آن نوشته شده بود «مدادها پایین» و با همین شمایل در روز نمایش فیلمش در کن ظاهر شد؛ یک فیلم عجیب غریب به نام «راه عجیب زندگی» که البته

بازخوردهای تحسین آمیزی را برانگیخت. جمعه، شان پن، هنرپیشه و فعال کهنه‌کار، در کنفرانس مطبوعاتی برای فیلم جدیدش با عنوان «فحاشی انسانی» در ارتباط با موضوع استودیوها در به کارگیری هوش مصنوعی نطق کوتاهی کرد و اعتراض خود را این‌گونه نشان داد.

گشادی لباس کن برای معترضان فرانسوی

امسال همچون دوره‌های قبل، هنرمندان ایرانی خود را به کن رسانده‌اند تا در هوای آزاد فرانسه نفسی چاق کنند و هر چه می‌خواهد دل تنگشان بگویند. از حق نگذریم برگزار کنندگان روی باز و آغوش گشاده‌ای برای این دل شکستگان دارند و فضای درد دل باز است. مثلاً در همین هفتاد و ششمین جشنواره کن گروهی از سینماگران ایرانی خود را به کنار دبیر جشنواره فیلم کن رساندند و به کرده‌اند.

فرانسه و تناقضاتش

این حکایت تلخ کشوری است که یک نظام ارزشی مشخص ندارد و مرور تاریخ فرانسه نشان می‌دهد که تکفیری‌ترین نظام ارزشی در این کشور جریان دارد. در حقیقت، فرانسه نماد انواع تعارضات است و خط میان این تناقضات مرزهای آن است. رویکرد شناخته شده مقام‌های فرانسوی در قبال «آزادی بیان»، نه منبعث از «سوء برداشت از آزادی» و نه برآمده از «تضادهای فکری در خصوص آزادی در جامعه فرانسه» است، بلکه ناشی از «استفاده ابزاری» از «آزادی بیان» و طراحی جنگ نیابتی فرانسه از سوی جریان استکبار در مواجهه با جریان‌های آزادی‌خواه در جهان است. لذا در این خصوص شاهد «خلق تناقضات هدایت شده» از سوی صاحبان قدرت در این کشور هستیم. بر این اساس، مقوله‌ای به نام «ارزش‌های ذاتی» جایی در فرانسه و بسیاری از کشورهای اروپایی ندارد و این سیاستمداران و صاحبان قدرت هستند که حدود و ثغور واژگانی مانند «توهین»، «تمجید» یا «آزادی» را تعیین می‌کنند. این کشور در حالی تریبون آزادی بیان را برای میهمانان خارجی‌اش در کن پهن می‌کند که در درون مرزهایش به استبداد رأی محکوم است و در آخرین تحولات استبدادی خود مکرون خودسرانه قانون بازنشستگی فرانسه را اصلاح کرده؛ بی‌آنکه این قانون به کنگره برده شود و نمایندگان مردم راجع به آن قضاوت کنند.

مکرون در نطقی کشور خود را این‌گونه توصیف می‌کند: «در قوانین، اصول و حقوق ما همه آزاد هستند.»

جملاتی که مکرون در آخرین مصاحبه خود به زبان آورد مشخصاً عملکرد و ادعاهای مکرون در مورد آزادی بیان متناقض است، او ادعا می‌کند که به طور جدی حامی آزادی بیان است و از سوی دیگر یک روزنامه‌نگار را به دلیل انتشار مطلبی سرزنش می‌کند. رئیس‌جمهور فرانسه که خود را آزادی‌خواه می‌داند از اسلام‌ستیزی و تحقیر ارزش‌های مسلمانان دفاع می‌کند و در مقابل در داخل فرانسه، قوانین استبدادی حاکم است که محصول امروز آن، اعتراضات چند هفته‌ای مردم فرانسه نسبت به تصمیمات خودسرانه مکرون است. این موضوع نشانگر رفتارهای دوگانه فرانسه نسبت به آزادی بیان و حقوق بشر است. پر واضح است آنهایی که به دنبال آزادی بیان، راهی کن می‌شوند این تناقضات را دیده‌اند اما ترجیح می‌دهند همان راهی را پیش بگیرند که صادق هدایت با افتخار پیمود.

جشنواره کن یکی از تبلیغاتی‌ترین رویدادهای فرهنگی فرانسه محسوب می‌شود که هر ساله تعداد زیادی از اهالی رسانه و هنرمندان را به سمت خود جذب می‌کند. این بهترین فرصت است تا درست زمانی که چشم جهانیان به این سمت متمرکز شده، معترضان فرانسوی پیام خود را به جهان مخابره کنند. آنها تلاش دارند با ایجاد تجمعات اعتراضی در حواشی این جشنواره روی دوربین‌ها را به سمت خود بچرخاند بلکه در میان رنگ و لعاب جشنواره کن، کارگران هم به چشم بیایند